

VERSLAG VAN DE MAANDELIJKE BIJEENKOMSTEN

te Heerlen op 2 mei 1978

Voor een klein, doch uitgelezen gezelschap, vertoonde de heer Bronneberg alle viooltjessoorten die in Zuid-Limburg voorkomen. Hij wees op enkele moeilijkheden bij de determinatie van Bosviooltje, Rivinus viooltje en Hondsviooltje (*V. reichenbachiana*, *riviniana* en *canina*). In de soort zelf kan ook nog variatie optreden, bijv. het aantal chromosomen van *V. riviniana* kan 35, 40, 45, 46 en 47 zijn. De andere soorten geven bij de determinatie minder moeilijkheden. Het Driekleurig viooltje (*V. tricolor*) komt in Zuid-Limburg niet voor, hoogstens adventief en niet standhoudend. Wel ontwikkelt het zich goed in de tuin. De ondersoort Akkerviooltje (*V. arvensis*) is algemeen. Een exemplaar van het Maarts viooltje (*V. odorata*) vertoonde een nog niet goed ontwikkelde vrucht. Dr. Dijkstra deelde mee dat deze soort bijna nooit vruchtbare bloemen vormt. Na de bloei ontwikkelen zich in het verborgen bloeiende bloemen (kleistogame) in de grond, deze zijn slecht ontwikkeld, maar brengen goede zaden voort, welke om wille van een aanhangseltje, dat rijk aan voedsel is, door de mieren versleept worden. Hij verwees verder naar de monografie van Kloos, 1923, Nederl. Kruidkundig Archief over dit geslacht.

Deze laatste spreker deelde verder iets mee over de Tulp. Deze werd in 1554 vanuit Turkije in Weenen ingevoerd. Hoewel de bloemkleur reeds toen varieerde van rood, geel en wit, ook tweekleurige vormen, enz. kwamen voor, hield men deze toch voor een echte soort en noemde hem Tuintulp (*T. gesneriana*). Later kwam men tot de ontdekking dat deze "soort" die reeds eeuwen door de Turken gekweekt werd, geen echte soort was, maar een kweekprodukt van enige wilde soorten, maar uit welke is nog steeds niet duidelijk. Om aan alle moeilijkheden een eind te

maken is men deze toch Tuintulp (*T. gesneriana*) blijven noemen wat nomenklatorisch niet juist is. Zo af en toe kan men in de plaatselijke kranten lezen dat iemand zo gelukkig is bij zijn tulpen een exemplaar aan te treffen dat in plaats van één drie bloemen aan zijn steel draagt. Gezien het feit dat sommige echte wilde soorten 3-7 bloemen per steel vormen en dat de Turken met allerlei soorten gekruist hebben is dit feit niet zo verwonderlijk. Dijkstra vertoonde een exemplaar van *T. turkestanica* dat 7 bloemen per tros bezat.

Zoals wel bekend zal zijn vormen sommige plantensoorten aan hun wortels knolletjes waarin stikstof-

Tuintulp: een puzzel. De bloem blijkt half rood, half geel te zijn. De scheidingslijn verloopt precies op de helft van de bloemdekbladen en is scherp alsof hij met een lijnaal getrokken is. Wie kan een verklaring geven?

bacteriën leven. Deze halen stikstof uit de lucht en binden dit element tot verbindingen die ook door de hogere plant opgenomen kunnen worden. Vooral Vlinderbloemigen kunnen op deze wijze de bodem verrijken, een feit dat reeds aan de Romeinen bekend was. Doch niet iedereen heeft zulke knolletjes gezien. Dijkstra vertoonde een exemplaar van de Gevlekte rupsklaver (*Medicago arabica*) met dergelijke knolletjes.

te Maastricht op 11 mei 1978

In verband met de urgente problematiek rond de dreigende afgraving van het plateau van Margraten besloot het bestuur in afwijking van de gebruikelijke bijeenkomst, deze avond met alle aanwezigen naar de lezing van de Algemeen directeur van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Prof. Wiggers, te gaan. Deze lezing werd gehouden in de zaal van de 'Ster der Toekomst' aan de Bredestraat. De geplande lezing van de heer Hillegers over het limburgse schaap zal nu in september doorgaan.

Prof. Wiggers noemde onder meer de onderstaande argumenten tegen de afgraving:

- De ontgronding is in strijd met het doel van het landschapspark Mergelland, vooral omdat hier een rijkdom aan cultuur voorhanden is, en er sprake is van een samenhangend gebied met een specifiek en gedifferentieerd karakter.
- Als gevolg van de afgraving gaat een gebied, dat duidelijk natuur-wetenschappelijke waarde heeft verloren. Het plateau is blijkens een onderzoek van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer o.a. fourageplaats voor allerlei diersoorten.
- We kunnen niet meer om het feit heen, dat we als 'mens' niet zo maar naar eigen goeddunken de natuur kunnen gebruiken. Ethisch gezien is zo'n afgraving een aanslag op het landschapsbeeld. Verder fungeert het op het ogenblik als groene long in een stuk geïndustrialiseerde omgeving.

- Na afgraving is alle informatie over structuren en processen in deze streek voorgoed verdwenen.
- Het plateau levert heel wat landbouwproducten die we dan van elders moeten betrekken.
- De wilde planten die er groeien kunnen ons in de toekomst nieuwe soorten en variëteiten bezorgen die bij afgraving mogelijk verloren kunnen gaan.
- De natuur kan zich niet of slechts moeilijk aan de zeer snel veranderende omstandigheden aanpassen.
- De waterhuishouding op het plateau laat waarschijnlijk een dergelijke ingreep niet toe. Met mogelijke gevolgen dat putten droog komen te staan of schijn-waterspiegels in belendende percelen onherroepelijk aangetast worden.
- Het omwoelen van de deklaag heeft tot gevolg dat lange tijd - dit is bij veel verkavelingen gebleken - deze voor de landbouw minder geschikt is, zodanig zelfs, dat met aanzienlijke productieverliezen rekening moet worden gehouden.
- Als laatste argument en tevens een soort conclusie voerde Prof. Wiggers aan, dat uitgaande van het regeringsstandpunt over het Landschapspark Mergelland, waar de bevolking allerlei beperkingen opgelegd krijgt, als b.v. geen nieuwe huizen bouwen, in standhouding van heggen, holle wegen enz. het onverteerbaar is, dat men dan wel op zo'n grootschalige wijze een heel landschap wegvaagt.

JAARVERSLAG

PADDESTOELENWERKGROEP 1977

In 1976 is een begin gemaakt met het onderzoek op het gebied van de „mycologie" in Zuid-Limburg. In de achter ons liggende jaren heeft de paddestoel eigenlijk altijd een beetje in het verdomhoekje gezeten en hieraan is gelukkig min of meer een einde gekomen, omdat sommige mensen al langer met de